

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 10.

V Ljubljani, v soboto 13. januarija 1894.

Letnik XXII.

Obletni računi.

Račune, gospodarstvene, cerkvene, društvene in druge sklepamo in sestavljamo zdaj ob in po Novem letu. Napravimo tedaj tudi malo računa o našem političnem gospodarstvu, ali bolj prav: o vspehih našega katoliško-naprednega dela, da vidimo, če imamo — zgubo ali dobiček. Gledajočim z višine premerjene poti nam bo mogoče pravičnejše soditi posamezna dejanja, kakor pa opazujočim od blizu, ko nas trenutni blesk mami in moti. Pravično hočemo soditi! Defraudacije ne trpimo nikake! Nikdo se ne sme bogatiti in mastiti — v škodo naroda! Poštenosti zahtevamo od vsakega, kdor je stopil v naroda službo!

Leto 1893. je stalo v znamenju papeževga jubileja. Petdesetletnica škofovskega dostojanstva sv. Očeta je znamenit dogodek, ki mora po koncu spraviti ves katoliški svet, dogodek najsposobnejši, da se vzbuja katoliška zavest. Marsikje so jo res vzbujali številni kresovi po naši domovini; goreče besede pridigarjev so jo netile v sreih Slovencev. Zarosilo mi je oko prvo jutro one tridnevnice, ki smo jo obhajali v proslavo tega dogodka, gredočemu proti cerkvi in videčemu trume ljudij hitečih v cerkev, kakor bi se zavedali, da gredo molit za — Očeta. — Ljubljana, središče in srce Slovenije, kjer se staka kri in se moč katoliškega prepričanja najmočnejše javlja, napravila je tisti večer razsvetljavo, s katero smo bili zadovoljni, vzlasi ako pomislimo, da je bila za — papeža. Poseben oddušek katoliških čutil pa je imela biti slavnost, ki jo je priredila katoliška družba v domu kat. rokodelskih pomočnikov. Ta slavnost, akoravno v posameznih točkah povoljna, v nekaterih izvrstna, je bila vendar v celoti — preneznatna.

Najjasnejši izraz naše katoliške zavesti pa je imelo biti rimsko romanje. Veliko govorjenja je bilo o tem romanju; častni pridevek I. slovenskega romanja rimskega so mu nadeli. Pa „I. slov. romanje v Rim“ bilo je — ponesrečena ekspedicija. Tako vsaj smo slišali od vseh, ki so se ga udeležili.

Nimamo pa tukaj pred očmi postranskih malenkostij, marveč bistvene zahteve, ako potujemo kot narod. Faktum je, da Slovenci niso dobili svoje avdijence in niso bili posebno predstavljeni. Posamezne škofije in družbe so dobile posebne avdijence, ali narod pa ne. Faktum je: vtopljeni so bili med Nemci; samo toliko so bili ločeni, da so dobili slabši prostor. Niso imeli pravega vodstva, svetne inteligencije slovenske ni bilo, niso imeli nobene pridige; nobene slovesne službe božje, kakor bi se bilo spodobilo za „I. slov. romanje v Rim“. Tega pa niso bili krivi v Rimu, tudi privatni podjetnik ne. To kaže in spričuje pomanjkanje naše organizacije. Ne vemo, ko pride čas za kako reč, kdo naj bi se tega in tega lotil, kdo nam to in to reč vodil. Vlog nimamo razdeljenih. Zato se marsikaka reč ne izvede, ki bi se lahko, ali se izvede le na pol in površno. Romati v Rim, to je za ultramontance alias „brezdomovince“ takó bistveno, kakor za posamezen ud telesa, da pošilja k sreči svojo kri in od ondi dobiva očiščeno. Ali naj bi se res ne smeli pokazati pred sv. Očetom kot Slovenci? Ne v Rimu ne hodimo zatajevati svoje narodnosti! — Nekega poštenega Nemca smo slišali: Tedaj se Slovenci še zdaj niso navadili hoditi v Rim; večkratna slaba skušnja jih še ni izučila. — Ako to prihodnjiké koga ustraši, ne moremo pomagati. Uredi naj se drugače! Mi ne poznamo nikakega prikrivanja in olepšavanja in ne vemo, da bi kdo od tega dobiček imel, če drug drugemu lažemo. Defraudacije ne trpimo! Nismo doslej pisali o tem, a v obletni račune mora priti vse; nobene vina z gube ne smemo prezreti. Če ne bomo vestno računili in gospodarili, pridemo na kant s svojim katoličanstvom in — liberalcem bo kupil našo hišo.

Deželni zbor kranjski.

(Tretja seja dne 12. januarija.)

(Konec.)

Pri splošni razpravi o proračunu normalno-šolskega zaklada se prvi oglasi dr. Tavčar ter naglašja, da proračun za ljudsko šolstvo na-

pravlja brezupen vtis, ker troški grozno naraščajo leto za letom in dežela žrtvuje skoraj že srčno kri za šolstvo. Pritožuje se, da država premalo daje za šolstvo in da je navzlic velikim troškom žalostno stanje učiteljev, posebno začasnih. Na to govornik po svoji večletni navadi izraža svoje strastno sovraštvo do cerkve. Povod so mu dale besede v poročilu, ki se glase: „Če bode potrebščina normalnošolskega zaklada leto za letom tako silno naraščala, bomo želeli, da bi dobili sploh dosti od redovnikov oskrbovanih šol, ki niso nič slabše od drugih, pač pa mnogo ceneje.“ Dr. Tavčar vpraša samozavestno: Kdo je, ki želi samostanske šole? Ali hočete za celo deželo take šole? Ali hočete imeti zopet „faravške hlapce“, kakor so bili nekdaj? Ali samostani živé od samih kobilic? itd. (Teh nadutih besed so se sramovali celo dr. Tavčarja ožji somišljeniki, ki so pred leti toplo zagovarjali fraučiškansko šolo v Kamniku proti tedanji nemški večini v deželnem zboru. Op. por.) Konečno dr. Tavčar graja razmere na tukajšnji pripravnici ter ponovi resolucijo, katero je stavil že leta 1889 poslanec Žitnik, da se namreč deželnemu odboru naroča, naj se zopet obrne do c. kr. vlade, da se predružači jezikovna vredba za ljubljansko učiteljske tako, da se pomnoži število predmetov s slovenskim učnim jezikom. Za to resolucijo so konečno glasovali vsi narodni poslanci.

Deželni predsednik baron Hein odgovarja predgovorniku, da ni on vpeljal sedanjih razmer na pripravnici, da pa jih odobruje in prevzame vso odgovornost. Ta izjava je med narodnimi poslanci naredila jako neprijeten vtis.

Poslanec Šuklje naglašja, da je poročevalec „vtihotapil“ v poročilo gori navedene besede o redovniških šolah, dasi mora te šole imenovati dobre. Gledé pripravnice omenja, da prihaja tje skoraj najslabši material, na gimnazijah in realkah propali dijaki, ki navadno nimajo posebnega veselja za učiteljski poklic. Odločno ugovarja deželnemu predsedniku, ki je trdil, da so kandidatje v veliki večini slovenskega rodu in da že od doma znajo dovolj

LISTEK

Pismo.

Gospod vrednik!

V novem letu napoveduje se beli Ljubljani velik napredek: samoslovenski napisi in — električna razsvetljava. Ni sicer to še dognana stvar, kajti pri znani radikalni doslednosti našega mestnega zbora morda ne dobite slovenskih uličnih napisov še deset laških let in naprava električne razsvetljave tudi ni tako hitra kakor električen tok. Kako prijetno se bo tedaj živelo v Ljubljani. Fijakerjev ne bo, ker tramvaj z elektriko — katerega sedaj še ni — bo oskrboval vožnjo po mestu, poulične slovenske napise razsvetljevala bo električna luč, ki bo svetila tudi po hišah in — kuhala. Ognjišča in peči bodo samevale, nikjer se raz streho iz dimnikov ne bo valil dim in na mesto ognja stale bodo po hišah elegantne priprave za kuho in peko, ki se bodo lahko prenašale kakor mačka mlade. Kuharici treba bo samo pritisniti na „knof“ in v desetih minutah bo voda že vrela. Zidarjem bo električen tok mešal malto, mesarjem bo raztelesoval živino, trgovcem bo

mlel kavo, krojačem grel železo in šiviljam gonil šivalni stroj. — Tako se godi v modernem električnem mestu Great-Falls v Ameriki ob reki Mississippi, iz katere elektriški stroj dobiva svojo silo.

Kar je tem Amerikancem Mississippi, to je nam Sava. Tega so se prepričali na Savi in tamo okoli nemški prijatelji naših Gorenjcev, ki naše rojake tako ljubijo, da bi jim najraje vzeli vso rodno zemljo ter jih tako oprostili vseh skrbij. — Glede Ljubljane bi jaz še priporočal, da bi električni tok napeljali tudi v uradne predale mestnega župana; upam namreč, da bi se tej sili posrečilo pospeševati mestne agende in n. pr. napraviti cesarja Franca Jožefa most, ki je v Ljubljani že od l. 1883 znan pod tem imenom, a je v resnici še vedno mesarski most. In takih zaostalih agend, ki čakajo urnega električnega toka, je v zaprašenih županovih omarah cele kupe. Najnovejše v tem oziru in „unicum“ za Ljubljano ki bo kot rariteta najbrže razstavljen na ogled na Franc-Jožefovem trgu, z naznanilom: samo v Ljubljani mogoče! je pa to, da vsled reorganizacije mestnih uradov poslujejo novi uradniki že dolgo časa, a še vedno nimajo — dekretov. Seveda ljubljanski župan si misli: Moderata durant in kot

ljubimec dramatike gotovo večkrat pa zadovoljen premišlja rek Shakespearjevega Caesarja, ki je dejal: „Rad imam debele ljudi okrog sebe, kajti taki mnogo spe in malo mislijo.“ — Nadejati se je, da elektrika tudi takim zaspancem oživi otrple živce, glave in roke.

Zelet bi, da bi Slovenci v tem oziru posnemali koroške Nemce, ki z električno silo delujejo zoper katoličane in Slovence. Tako v Šmohoru v Ziljski dolini strastno delujejo za „schulvereinovo“ podružnico, h kateri so z vso resnobo vabili tudi ondotnega — dekana; neki velemož se je ravno tam bahal s svojo brezversko agitacijo v gostilni, rekoč: „Die Spitzen gehen mit gutem Beispiele voran“, ko je na kvaterno sredo še z večjim možem jedel klobase. — V svoji protikatoliški agitaciji se nemško-liberalni Korošci ne ustrašijo tudi velikih troškov. Tako ste poročali, da so celo iz — Berolina najeli protestantskih diakonov za celovsko bolnico. Zvedel sem, da je jedna že prišla ter opravlja posel nadzornice nad postrežnicami. A ne godi se ji posebno dobro, halja o. kapucina, ki obiskuje bolnišnico, slabo vpliva na njene protestantsko - rahle čutnice in čudi se, kaj ima o. kapucin opraviti v bolnišnici vsak

slovenščine, iz katerih besed bi se moglo sklepati, da se na pripravnici sploh ni treba učiti slovenščine.

Poslanec Povše odgovarja dr. Tavčarju, ki se je izpodtikal nad nedolžnimi besedami, katere je poročevalec rabil v svojem poročilu in katere je narekovala jedino le skrb zaradi vedno rastočih troškov za ljudsko šolstvo. Saj je dr. Tavčar sam naglašal, da dežela pretaka že srčno kri za šolstvo in je torej izražena bojazen prav umestna. Dr. Tavčar je hotel na jedni strani braniti ljudske učitelje (Klic: Agitacija!), katerih ni nihče napadal in katerim govornik izreka priznanje, na drugi strani pa toži o neznosnih bremenih. Redovniki so v naši domovini vzgojili že mnogo sinov in zaslužijo pohvalo. Troški za ljudsko šolstvo, pokojnine učiteljev itd. bodo v kratkem znesli že letnih 400.000 gld., zato bode treba resno misliti o sredstvih, da breme davkov ne potré davkoplačevalcev. Redovniške šole niso slabše od drugih, a mnogo ceneje; redno jih hvalijo razne šolske oblasti in nadzorniki. Francoska vlada je podpržavila vse ljudsko šolstvo ter iztirala iz šol redovnike, toda dobri katoliki so vneti za versko vzgojo in skrbé za privatne šole, katere vodijo redovniki. Učenci iz teh šol delajo preskušnje na državnih šolah večinoma z odliko. To je istina, ki jasno govori za korist in vrednost redovniških šol. Konečno govornik v imenu svojih somišljenikov odločno zavrača sumničenje, da bi hoteli uvesti nekdanje ljudskega šolstva. Mi hočemo le dobro versko-narodno vzgojo mladine in za to se bomo vedno potegovali. (Dobro-klici na levi.)

Na to se oglasi dr. vitez Bleiweis ter graja sedanjo jezikovno vredbo na pripravnici in obžaluje, da vlada ničesa ne stori.

Baron Schwegel v daljšem in stvarnem govoru naglašá, naj se politika iztira iz šol. V tem oziru bi morale biti jedine vse stranke, ker se vse zanimajo za napredek šolstva. Učitelji bi dosegali boljše vspehe, ko bi se manj pečali s politiko.

Poslanec Murnik izjavlja, da se kot načelnik finančnega odseka strinja s poročilom, katero je trikrat prečital.

Poročevalec Klun se v prvi vrsti obrača proti sumničenju poslanca Šukljeta. Ko je pisal poročilo, se mu še sanjalo ni, da bode stavek, o samostanskih šolah, zbudil tako obširno razpravo. Odločno protestuje zoper trditve poslanca Šukljeta, kakor da bi bil hotel s temi besedami nekaj v tihotapiti. Še manj pa je mislil, da se bode nad tem stavkom spodtikal poslanec Tavčar, na katerega napravlja proračun normalno šolskega zaklada brezupen vtis, kakor njegov prednik in njegovi nasledniki. Govornik se z njim v tem ne strinja; še vsako leto se je povdarjalo, da se normalno-šolski proračun leto za letom narašča poprečno od 10.000 gld. do 15.000 gld. in da se bode to godilo toliko časa, dokler ne bode dežela preskrbljena z vsemi šolami. Kdaj se to doseže, se zdaj pač ne vé. Pred nekaterimi leti se je naprosil deželni šolski svet, da naj sestavi nekaj pregled šol, ki jih bode treba še napraviti. Šolski svet je tedaj odgovoril, da bode treba ustanoviti še kakih 65 šol; odtlej je bilo ustanovljenih že okoli 30 novih šol, ali če danes vprašate šolski svet, koliko jih

bode še treba, bode zopet odgovoril, da še kakih 65, ali celo še dvakrat toliko.

Toda to nas ne sme spravljati v brezupnost; ako so šole za ljudsko omiko potrebne, treba je skrbeti za potrebne troške za nje, vendar je treba gledati, da dotični troški preveč ne težé našega ljudstva, da se marveč kolikor mogoče znižujejo. Jeden pripomoček k temu se mu zdé samostanske šole, o katerih ni hotel reči, da so najboljše, da se kdo ne bi izpodtikal nad tem, pač pa da niso slabše od drugih. To potrjuje poročilo okrajnega šolskega sveta postojanskega o dekliški šoli šolskih sester v Trnovem na Notranjskem, ki je bila ravno danes v razpravi in o kateri pravi, da je pouk izvrsten, vspeh prav zadovoljiv, in uradno spisovanje prav dobro. Gledé frančiškanske šole v Novem Mestu priznal je poslanec Šuklje sam, da je tudi prav dobra. Pa te šole so tudi dosti ceneje. Iz izkaza deželnega šolskega sveta je razvidno, da stane osemrazredna dekliška šola pri nunah v Ljubljani 2912 gld., osemrazredna mestna dekliška šola v redutnem poslopju pa 5980 gld., torej več, kakor še enkrat toliko; nemška dekliška šola pa stane 4071 gld. Štirirazredna dekliška šola v Kranju stane 2213 gld., dekliška šola šolskih sester v Novem Mestu pa stane samo 900 gld., v Trnovem na Notranjskem 600 gld., v Repnjah 400 gld., v ljubljanskih sirotišnicah 400 in 600 gld. Štirirazredna deška šola pri frančiškanih v Novem Mestu prizadeva 1100 gld. troškov, kamniška pa, katero so prej tudi oskrbovali za jako majhno nagrado, stane 2557 gld.

Iz tega je torej razvidno, da pri samostanskih šolah veliko prihranujemo na leto, kateri prihranki se povikšujejo še s tem, da ni treba skrbeti za pokojnino redovniškim učiteljem ali učiteljicam, kadar onemorejo.

Ako v poročilu stoji, da bomo še želeli imeti dosti takih šol, poročevalec ni imel pred očmi finančnega odseka, ampak deželni zbor, ki mora skrbeti za dotično potrebnost, in naše ljudstvo, ki jo mora plačevati, in katerima mora biti gotovo na tem ležeče, da se ta potrebnost kolikor mogoče zmanjšuje.

Če je poslanec dr. Tavčar rekel, da je žalostno, ako moramo računati s pičlimi plačami začasnih učiteljev, da kaj prihranimo, mu mora odgovarjati, da bi bilo tudi njemu ljubo, ako bi mogli ne samo začasnim, ampak vsem učiteljem sploh dajati boljše plače, ali začetniki tudi drugod nimajo tolikih plač, kakor pozneje. Dr. Tavčarjev koncipist gotovo nima tolikih dohodkov, kakor odvetnik Tavčar, praktikantje ne toliko, kakor pravi uradniki. Dr. Tavčar je tudi oponašal samostanom, da niso ravno po ceni, ker ne živé od samih kobilic, kakor sv. Janez Krstnik v puščavi; poročevalec ne vé, koliko dr. Tavčar daruje za samostane, ali to vé, da ne gre dobrotnikom očitati, ako prostovoljno kaj darujejo za samostane. V Trnovem, o katerem je bilo danes govorjenje, daroval je pos. in trgovec g. Janez Valenčič hišo, katero je pozneje iz svojega premoženja tudi razširil in ki je po zagotovilu okrajnega šolskega sveta prav pripravna za šolo. Tako torej ta blagodušni dar ne koristi samo šolskim sestram, ampak celemu kraju. Dr. Tavčar je po-

navljal tudi staro frazo, da naj bi bili učitelji po naši zahtevi zopet farovski hlapci, kakor so bili nekdanj. Tega nečemo; razmere so zdaj drugačne, kakoršne so bile; učitelje zdaj plačuje dežela, ali kdo je prej šole vzdrževal? Duhovniki so jih pričeli, in če so imeli kakega hlapca, ki je znal popodučevati otroke, kakoršni slučajji so poročevalcu znani, plačevali so jih sami, ali pa so dobivali plačo kot cerkovniki od cerkve. Tega si nihče ne želi nazaj, dasiravno so učitelji tudi zdaj veseli, ako imajo kot orgljavci postranski zaslužek in morejo pri župniku proti nizki ceni ali zastonj dobiti za živež potrebnih rečij, katerih drugod morda tudi za drag denar ne dobé. Sploh skušnja uči, da je tam najbolje, kjer duhoven in učitelj v prijateljskem soglasju živita in da je tam navadno tudi v šoli najboljši vspeh.

Gledé učiteljskih ne moremo pritrditi poslancu Šukljetu, da bi prihajala v pripravnice večina učencev, ki so drugod, v gimnazijah ali realkah propapli. Med pripravniki so dobri mladeniči, ki se iz poklica obrnejo k učiteljskemu stanu, ali spridijo jih v pripravnicah. Zato bi bilo treba poduk in učitelje bolj nadzorovati. Poslanec Šuklje priporoča, da naj se po deželi v večjih krajih napravijo pripravljalni tečaji po dve ali tri leta, iz katerih bi dober material prihajal v pripravnice. Ali poročevalec meni, da to ne bi dosti pomagalo, ker se pripravniki, kakor je rekel spridijo večjidel šele v pripravnici. Boljši pripomoček bi bil, da bi se tukaj bodisi od države, ali dežele, ali od zasebnih društev napravila zavetišča za učiteljske pripravnike, kakor jih imajo na Dunaju za vseučilišnike, in v katerih bi se pripravniki ne nadzorovali samo glede napredka v pouku, ampak tudi gledé npravnega vedenja, gledé njihovega zabavnega branja, njihovih potov itd. Na ta način bomo dobili dobrih učiteljev, in bode najbolje preskrbljeno za naše ljudsko šolstvo.

Gledé predloga dr. Tavčarja nima poročevalec ničesar ugovarjati, opozarja pa, da je bil enak predlog že leta 1889 stavljen od poslanca Žitnika, zato bodejo tudi zdaj vsi zanj glasovali. Če dozdej ta predlog ni imel nobenega vspeha, ga bode imel morebiti zdaj, ko smo dobili novega učnega ministra, ki ima o potrebah ljudskega šolstva morebiti drugačne nazore, kakor njegov prednik.

Ob 3. uri predsednik zaključí sejo, prihodnja bode v torek, dné 16. t. m.

Občni zbor katoliško-političnega društva v Ljubljani.

(Dalje.)

Glavna politika mladočeskega kluba je obrnjena na tako imenovano česko državno pravo, po katerem naj bi imele Česka Moravska in Šlezija, ki so nekdanj pripadale k češki kroni, svojo lastno ustavo, kakor jo ima nekako ogerska, in Dalmatinci z vso silo zahtevajo hrvatsko pravo, po katerem naj se Dalmacija pridruži Hrvatski. Ako ta mladočeska in hrvatska politika obvelja in dobi še Galicija svoje izjemno stanje, potem ostanemo Slovenci prav sami v notranje-avstrijski skupini stiskani od vseh stranij in na milost in nemilost izročeni svojim

dan, dočim so berolinski pastorki v bolnišnici le — bele vrane! — Ker sem že na Koroškem, omenim še, da električna žica ondotnih Nemcev bolestno vibrira; tamošnje nemštvo je namreč v silni nevarnosti, ker stebenski župnik rabi poštné tiskovine — slovenske. Kaj bodo rekli slovenski trgovci, ki tako dosledno rabijo tiskovine nemške!

Naznanjali ste, gospod vrednik, da bodo v soboto predstavljali v slovenskem gledališču nov igrokaz „Premogar“, kateri je spisal dr. J. Vošnjak. Upam, da bo dramatik dr. Vošnjak srečnejši, nego je bil deželnozborski poročevalec dr. Vošnjak pri poročilu o kmetijski šoli na Grmu, ki v svojem poročilu našteva pod naslovom živina: 2 konja, 17 goved, 15 prešičev — 12 panjev čebel in 4 kokoši!

Najnovejša živina so torej — čebele in kokoši!

Toda v dobi, ko vlada namesto čistega zraka le „eaux de senteur“ dišeča voda, je vse mogoče; le taki „vodenoglavnosti“ je pripisovati tudi inserat, ki sem ga nedavno čital v „Laib. Zeitungi“: „Ein donnerndes Heil dem schönen Fräulein Louise im „Bayerischen Hof“! Gotovo v tem listu ne bomo čitali inserata, ki je bil natisnjen v nekem nemško-liberalnem učiteljskem listu, glaseč se: „Zu zwei — Pantoffeln wird ein — Held gesucht!“

V takem zaduhlem duševnem ozračju se nič ne čudim, če dunajska židinja „N. F. Presse“ razpravljajoč anarhista Vaillanta sfero trdi, da anarhizem nima „literarnih starišev“, marveč da je samorastnik brez očeta in matere, pravecata „nevrose originelle“ in sicer v kljub temu, da je vsprejel Vaillant razsodbo na smrt z besedami: „Merci, vive l, anarchie!“

Seveda, kjer teža denarja podirja ljudi v grudo, ni mogoč noben idejalen vzlet; denar vse obrobi in ugladi tudi — pojme, ki vsled tega med ljudmi izgubivajo svojo individualnost ter se družijo v jednem pojmu, — v denarju! Oj, kje so časi, kje so dnovi, ko je še peval Shakespeare tako lepo in tako vzvišeno:

Bil mislij sem:

Krepost in znanje višja sta darova,

Ko plemstvo in posest! —

Taka znamenja napovedujejo nesrečo, kakor število — 13! — Smešno se mi zdi, ako sicer pametni ljudje beže ali se vsaj tresejo pred to številko; naravnost nespametno pa bi bilo radi žalostnih znamenj dandanašnje dobe povešati glavo v obupnosti in nedelavnosti. — Dejanjskim razmeram z zdravim očesom gledati v obraz in njim primerno vrejevati svoje delo in svojo borbo — to velja! In zato se mi zdi hvalevreden klub „trinajstičev“, ki

se je lani ustanovil v Londonu proti praznoverju gledé števila — 13! — Ta je napravil gostje in sicer 13. decembra v hotelni dvorani št. 13, udeležnikov je bilo 13 in vsak je dobil jedil — 13. Dvorana, ki ima 13 oken, je bila okičena s perjem pava, ptiča, o katerem so Grki mislili, da prinaša nesrečo s svojim grdim kričanjem. Posode, iz katerih so jedli, imele so podobo št. 13, jednako tudi svetilnice, ki so razsvetljevale dvorano.

Tako se borijo angleški „trinajstiči“ proti domišljevanju nesreči. Nam Slovencem tacega kluba ni potreba, ker imamo, žal, prave nesreče toliko, da se za domišljevanje prav malo menimo; pač pa bi bilo vredno posnemati ta vzgled v borbi zoper dejanjsko nesrečo, ki nas že tlači ali se nam napoveduje po neizprosnih posledicah.

Slovenci ginemo v gospodarskem oziru, izgubljamo tla v narodnem oziru in sicer mnogo zato, ker gine med nami versko mišljenje in življenje, ki je temeljna podlaga gospodarskemu in narodnemu napredku. — Tukaj je treba zastaviti vse slovenske združene moči,

In za to delo obudi Bog mnogo vrlih „trinajstičev“ teptanemu narodu slovenskemu — „trinajstiču“!

protivnikom Nemcem na severu in na jugu Italijanom. Kdor tedaj ljubi svoj narod in želi zagotoviti njegov obstanek, nikakor ne more pritrčiti tej politiki, ali jo celo pospeševati. Seveda nam pravijo Mladočehi, da nas ne bodo zapustili; ali te obljube so piskave. Vsem je znano, kako trdo in hudo se godi Slovakom na Ogerskem: vsem se smilijo, ali jim pa moremo pomagati, da bi jih ne stiskali Madjari? In v prav enak položaj bi prišli tudi mi, ako zmaga mladočehška politika. Bili smo v prijateljski zvezi s Staročehi in morda pride zopet do tesnejše zveze s češkimi zastopniki ali prej morajo spremeniti svojo sedanjo politiko.

Pa se jako važen pomislek nas zadržuje od ožje zveze z Mladočehi. Narod slovenski je veren in udan Bogu, ali ravno tako je udan svojemu cesarju in presvetli habsburški rodovini. Ta zvestoba in njegova tesna zveza z avstrijsko monarhijo je najglavnejše poročstvo njegovega obstanka v mogočni, vsem narodom pravični Avstriji. Veste pa, kako se v tem oziru godi na Češkem, kjer se javno zagovarja odpad od Avstrije, kjer so prišli do izrednih odredb in do političnega — umora. Zvestega državljana mora v srce boleti, kar se je v tem oziru poročalo v državnem zboru, in noben slovenski rodoljub ne more želeti, da bi se taka načela razširjala med poštenim narodom slovenskim, kateri je raztresen po raznih deželah in vsled tega tako oslavljen, da bi po takih načelih prišel v nevarnost pogina.

Tudi iz konservativnih ozirov so slovenski poslanci ne morejo pridružiti slovanski koaliciji, v kateri imajo liberalni elementi ogromno večino in katerim bi bili konservativni poslanci izročeni na milost in nemilost. Gospoda moja, ako hočete svoje konservativne državne poslance siliti, da naj zataje svoja načela in vstopijo v zvezo z najhujimi radikali, potem pustite domači prepir, »Slovenec« in »Narod« naj si sežeta prijateljsko v roke in vladata naj doma vsestranski mir in bratovska ljubezen!

In še en slučaj nas sili ostati v zvezi s konservativnimi tovariši. Italijani se ponujajo vladi, na škodo Slovincem in Hrvatom na Primorskem; nemški nacionalci se ji prav nadležno vsiljujejo — na škodo Slovincem na Štajarskem in Koroškem; in mi naj se odtegamo priliki, nadzorovati to početje in zadržati o pravem času, da bi se Slovincem ne godila krivica, ampak za nje dosegla pravičnost in pravica?

Edino vodilo našega ravnanja je bila toraj skrb za blagor našega naroda, in če sprevidimo, da bomo zanj bolje in lažje skrbeli izvan konservativnega kluba, nas ne bode nobena reč zadrževala od izstopa. To smo tudi jasno povedali. O priliki ko smo pretresali začasni državni proračun, bil sem od svojih tovarišev pooblaščen, da naj označim naše stališče in novemu ministerstvu razložim zahteve in potrebe slovenskega naroda. To nalogo sem rešil dné 15. decembra preteklega leta z govorom, v katerem sem v imenu svojih tovarišev od nove vlade zahteval, da naj ne samo v našo, ampak tudi v korist države same vstreza opravičnim tirjavam slovenskega naroda. Ako bi pa tega ne hotela, ali ne imela moči, ali poguma, ali volje za to, bi slovenski poslanci vedeli, kaj jim je storiti, ako bi morali vsled tega iti tudi v opozicijo in si nakopati njene nikakor ne prijetne posledice! In s tem sklepam.

Dostavek: Po naključju izostal je včeraj eden odstavek, ki naj se vtakne v včerajšnjem listu (št. 9) precej po prvem odstavku in se glasi:

Omenjali so, da bi mogli za nekoliko časa iti v opozicijo, ako bi v duševnem in gmotnem oziru vsega v obilnosti imeli in od vlade ne potrebovali ničesar. Ali treba nam je kranjske gimnazije, slovenskih paralel na gimnaziji v Celju in Gorici, obrtnih strokovnih šol, slovenskih ljudskih šol v Trstu, Gorici in na Koroškem, obilne državne podpore za osuševanje ljubljanskega močvirja, za vodovode po Krasi in Suhi Krajini itd. Vsemu temu se bode treba za več časa odpovedati, ako stopimo v opozicijo.

Poslanec Pfeifer je stavil torej predlog, nekoliko časa še počakati z izstopom, da vidimo, kako vlada sprejme te naše zahteve in potrebe. Jednak predlog je nasvetoval Šuklje, in konečno sta se oba zjediniila o naslednjem predlogu, ki sta ga izročila svojim tovarišem:

»Slovenski poslanci sklenejo izstop iz konservativnega kluba, ako se jim od vladne strani ne da v primernem obroku, to je vsaj do razprave notranjega, naučnega in pravosodnega ministevstva v bud-

getnem odseku poročstvo za ugodno rešitev njihovih narodnih teženj, pred vsem onih, katere so bile od državnega zbora že odobrene z resolucijskimi sklepi.«

Temu predlogu so pritrjevali razven Pfeiferja in Šukljeja še poslanci Klun, Globočnik, Povše, Robič in Vošnjak.

Gorenjski pašniki.

Govoril poslanec Povše v dež. zboru 12. januarja.

Važen in ob enem nujno potreben predlog mi je utemeljevati, katerega naj bi visoka zbornica blagohotno ter resno uvaževala. Napotila me je to pereče vprašanje razpravljati deloma marsikatera prošnja, katero so mi prišli z daljnega Bohinjskega izražati ondotni kmetje, deloma če dalje bolj se muožežeče razprave o tej zadevi v raznih domačih listih. Ze leta 1891 govoril sem v državnem zboru o gozdnem zakonu, o njega pomanjkljivosti in o njega izvrševanju, katero je v veliko škodo našim živinorejcem, ki imajo pravico do paše v gozdih. Žal, da ta moj govor, ki je povsem stvarno razpravljal o tej zadevi, ni odpomogel nedostatkom ter ni odpravil krivic, ki se godé do gozdne paše opravičenim kmetom osobito po Gorenjskem.

Gotovo ste gospodje poslanci brali jako obširne razprave o teh zadevah prav v zadnjem času skoro v vseh domačih listih. Ti članki pač v raznih časopisih tiskani, kažejo, da to vprašanje mora biti zelo pereče, in ker so te deloma zelo obširne razprave brali naši kmetje, torej je vsa zadeva postala obče poznata; neizogibno je, da se to vprašanje tudi javno reši in dolžnost našega deželnega zbora je, da se o tako važni gospodarski zadevi, ki je vitalnega pomena za cele okraje naše domovine, posvetuje, in če se prepriča, da so ona obdolževanja utemeljena, da vse potrebno ukrene v zboljšanje teh odnošajev, da se odpravijo v narodnogospodarskem oziru toliko škodljive krivice.

Mene in moje tovariše, ki so z menoj stavili ta predlog, vodi skrb za občni blagor, da smo to neovrgljivo in pereče vprašanje spravili v razpravo v tej visoki zbornici, ker nam je na tem, da se cela zadeva mirno presojuje, nedostatki ali krivice odpravijo in tako zopet pomiri vznemirjeno kmetsko ljudstvo v ondotnih okrajih.

Ne bom se spuščal v nadrobnosti celega vprašanja, katero se je po listih tako obširno razpravljalo, in opustiti hočem danes, govoriti o tem, kako se je postopalo pri uravnavi paše in odvezi zemljišč. — Jaz za-se sprejem dejanske razmere, kakoršne so vsled dognanih obravnjav in ne bom preiskoval, kako so se vršile, izraziti pa si dovoljujem željo, da bi od kompetentne strani se ovrge trditve, kakoršne so v listih bile navedene, kako se je izvrševala uravnav paše in odveza zemljišč, ker to bi služilo v pojasnenje in ob enem v pomirjenje ljudstva, osobito onega, ki je prizadeto v tej zadevi.

Torej za-me velja dovršena, pravnomočno postala uravnav. Pač pa mi je dokazati, ali se do gozdne paše opravičenim kmetom njih pravica tudi popolnoma in dejansko izkoristiti omogočuje. In tu pa ne morem izogniti se trditve, in to na podlagi izjav in zatrditve od strani mož, obče spoštovanih znanih domoljubov, ki živé med narodom in katerim so te razmere povsem znane, da se ta postavno zjamčena pravica opravičencem krati, in sicer s tem, da se do paše opravičenim kmetom pri izvrševanju paše nagaja ter da se gozdni zakon napačno tolmači.

Gozdni zakon! Kaj naj o tem rečem? Kot kmetovalec ne morem si kaj, da ne bi izpovedal tega, kar mi veli moje prepričanje, da je res zakon v izključljivo obrambo gozda, ki se kaj malo ozira na dejanske potrebščine gospodarstva sedanjega živčnega rodu.

Tega ne trdim jaz sam, tako so govorili pred menoj sloveči možje v državnem zboru. Tudi jaz priznavam rad in v polni meri, da je gozdni zakon potreben, le to mu imam očitati, da se tako malo ozira na sedanje potrebščine osobito kmetskega ljudstva, katero iz svojega poljedelstva in živinoreje jedino se more še preživiti.

In kdo mi more ugovarjati, da je obstanek, oziroma ohranitev sedanjega kmetskega stanu zadeva eminentne važnosti ter potrebe za domovino in tudi državo.

Tu mi pride v spomin prava beseda državnega finančnega ministra barona Kal-lay-a, ki je kot vrhovni upravitelj Bosne v delegaciji na vprašanje nekega delegata o gozdni raz-

merah v Bosni odgovoril: »Ne morem se pridružiti takim nazorom, ker ni mogoče, da se ljudstvu prikrajaš pravica, kakoršna je izvrševala stoletja; to bi bil čin zatiranja. Pa tudi gospodarstveno ne bi bilo modro, ker z omejitvijo ali celo odpravo pašniških pravic bi bilo ljudstvo silno oškodovano, ker njegov gospodarski obstanek odvisen je in oprt v prvi vrsti na teh pašniških pravicah. To kar vladna uprava želi doseči, je uravnava služnosti in nje namen, pravice, katere uživa ljudstvo, spraviti v soglasje modrega in umnega gozdarstva.«

Da bi taki nazori bili od nekdaj in da bi tudi sedaj pri merodajnih oblastvih bili veljavni, je moja iskrena želja, in ko bi taki modri nazori vselej bili vodilni, bi se bilo marsikaj srečnejše izvršilo.

Ostre določbe ima v sebi naš avstrijski državni zakon, toda shajalo bi se z njim, ko bi se le napačno ne tolmačil. Toda prav to napačno, ali da bolje se izrazim, samovoljno tolmačenje paragrafov osobito 9. in 10. tega zakona je, katero provzročuje nezadovoljnost in bridke pritožbe opravičenc. Lastniki takih velikih gozdov, v katerih imajo kmetje pravico do paše, prav poljubno odločujejo prostore, na katerih se sme pasti, oziroma na katerih se ne sme pasti. Prav ondot, kjer je najobilnejša in najboljša paša, zljubi se logarjem, da zagrađe dotični svet, seveda le tako, ne da bi ga res ogradili trdno in v bran proti pašči se govedi, ampak potaknejo nekaj količev, ali kakor kmetje pravijo, zaklinčijo dotični svet.

Toda najhujše je pa to, da silno kruto postopajo gozdni čuvaji proti kmetom, ako jih zasačijo, da je kaka njih žival zašla v tak zaklinčan svet. Ker ograje ni in ker so taki »zavarovani« prostori pogostoma ob potih, po katerih gonijo kmetje svojo živino na pašo ter kaj lahko zaide žival v prepovedani svet, dogaja se, da znašajo mnogokrat globe ali kazni v denarju toliko ali še več, kakor je vredna vsa paša.

Imel sem v rokah celo kopico kazenskih plačilnih listov, in nič kaj redkega ni, da jeden sam kmet ima skazati vplačanih glob po 50, 80 in več goldinarjev.

Kar pa je jako trpko in graje vredno, je to, da zadostuje ovadba gozdnega čuvaja na c. kr. glavvarstvo, katero na podlagi te ovadbe prisodi kmetu kazni. Mirno in stvarno vprašam tu osobito one gospode, ki so veščaki v lovu, ali ni mogoče, da je pojedla in poškodovala to, za kar je ubogi kmet obsojen, divjačina?!

Povsod velja v naši državi, da se zaslišita oba, tožnik in zatoženec, le tu velja tolika prednost in izjema.

Trdi se, in tako so tudi listi pisali, in jaz sam sem že večkrat slišal, da znašajo denarne kazni, katere so ti opravičenci morali v teku let plačati, ogromno svoto. Želja moja je le, da bi ta trditev bila pretirana, vsekako pa bi bilo umestno, da bi se uradne poizvedbe izvršile, da bi se o tem kaj pozitivnega vedelo.

Bodisi, kakor že, neovrgljivo je, da se trdo postopa v tej zadevi, kakor je tudi kaj čudno, da ne rabim drugega izreka, da se je do paše opravičenim kmetom na planini Pungert v tržiškem kraju odkazalo, da smejo pasti od 9. ure predpoldne do 3., oziroma do 4. ure popoldne, tedaj v najbolj vročih urah, ko sleherni zna, da takrat se navadno vsaj ob poludne živina spravi v hleve, ali saj v staje. Ali se ne pravi to smešiti in norčevati se, ali vsaj nagajati kmetom? Ali je mogoče potem zatrei sumnjo, da se hoče res zatirati kmete in spraviti jih ob njihovo pravico? Skoro bi veroval, da je dokaj na prislovici, ki je v navadi pri gozdarjih, da se zamore gozdno-postavno kôga izgrizti (forstgesetlich jemanden heraussekiren).

Ne bom nadaljeval teh žalostnih odnošajev, ter hočem prestopiti na pozitivno razpravo te zadeve. Kaj tedaj je storiti, da se ti slabi odnošaji odpravijo? Moj apél gre na visoko c. kr. vlado, katera naj skrbi za to, da se bo osobito § 9. gozdnega zakona res tudi izvrševal, in če se bo tudi na § 10. skrbno oziralo, bo se to pašniško vprašanje dokaj zboljšalo. In tu želim, da bi se naša slavna c. kr. deželna vlada ravnala po odredbi Nj. prevzišenosti kmetskega ministra našega, ki je dné 11. marca 1890 odposlal dekret br. 3767 na c. kr.

deželno vladu za Stajersko v Gradcu, v katerem doslovno zaukazuje namestništvu:

„Kakor zelo mi je na tem ležeče, da se gozdni zakon točno izvršuje, tako pa tudi želim in pričakujem, da se pri izvrševanju zakona skrbno ozira na gospodarske razmere in potrebe kmetijstva.“

Slavna naša c. kr. deželna vlada naj strogo zaukaže in skrbi za to, da se bo § 9. gozdnega zakona v polni meri izvrševal in tako tolmačil, kakor ga je treba, da se pravici služi. Omenjeni paragraf pa slóve: „Gozdi, ki so obremenjeni s služnostmi, morajo se primerno oskrbovati. Način in velikost gozdnega užitka v takih gozdih se določi na podlagi gospodarskega načrta, ki se ima sestaviti ali na zahtevo opravičencev, ali lastnika. Ta načrt more določiti na zahtevo prvega ali drugega tudi okrajno glavarstvo, in sicer po zaslišanju obeh strank in na podlagi načrta, katerega izdelajo nepristranski zvedenci. Za slučaj, da se obe stranki zaradi gospodarskega načrta ne moreta zjediniti, odloči c. kr. oblast na podlagi izpovedbe strokovnjakov o načrtu, kakor to veli ministerska naredba br. 9870 z dné 17. septembra 1858.“

C. kr. deželna vlada naj torej zaukaže okrajnim oblastvom, da poučujejo opravičence, kmete, in naj vpliva sploh na to, da se po § 9. gospodarstveni načrt redno in vedno napravlja, ter naj nadzoruje izdelovanje teh načrtov. In prav zaradi tega, ker teh načrtov doslej ni bilo, so nastale te obilne pritožbe. Za trdno se nadajam, če se bo resno skrbelo za točno izvršbo § 9., da se bo to pereče vprašanje srečno obrnilo na bolje.

S tem se bode preprečilo nagajanje pri izvrševanju paše, ker odločeni bodo jasno in stalno vsi oni prostori, ki se bodo pogozdili, in kje se more pasti, in če bo slavna c. kr. oblast po intenciji kmetijskega ministra presojala predložene gospodarske načrte ter varovala do paše opravičene kmete v tem, da se ne bodo poljubno v pogozdevanje zagrajali najboljši pašniški prostori, in prav po duhu tudi § 9. gozdnega zakona, ki veli, da se mora tako oskrbovati gozd, da se tudi opravičencem varuje njih pravica, prenehati morajo potem ti veliki nedostatki.

Gledé § 10. pa naj deželna vlada vpliva na to, da se v varstvo odločeni deli gozda ne le zaznamujejo, ampak tudi dobro zagrada. Vsaj je onod polno lesa, katero se brez škode more porabiti za napravo trdne ograje, in drznem se gojiti nado, da bodo tudi gozdni lastniki v lastnem interesu udali se takim naredbam, le da se vendar že povrne mir in zadovoljnost ter poleže nevolja kmetov. Z dobro voljo od obeh strani se morejo take zgradbe prav lahko izvršiti, jeden dá les, drugi pomaga pri delu.

Tako bo mogoče, zavarovane dele, ki so odmenjeni za pogozdovanje, obvarovati živine, ne da bi se moralo toliko žrtvovati za pastirje, ker, kakor doslej, moralo bi se takorekoč živali pasti na vrvi.

Sicer navajam, da § 10. veli, da morata gozdni lastnik in do paše opravičeni skupno skrbeti za to, da se obrani živini vhod v zagrajene gozdne dele. Paragraf se doslovno glasi v tretjem odstavku: „Gozdni lastnik in do paše opravičeni imajo pašno živino z nastavljanjem pastirjev ali na drugi primerni način od za pogozdovanje izločenih delov odvracati. Tudi naj se živali ne posamezno, ampak skupno pasejo.“

Te določbe so toliko jasne, da se le čuditi moram, zakaj se ne izvršujejo, in ne morem razumeti, da niso v tem merodajni krogi, katerim je gotovo znano, koliko škode prav zaradi tega trpé opravičenci, vplivali na obe stranki, osobito na lastnike gozdov, da bi se na podlagi gospodarskega načrta obe stranki poravnali in skupno prav v duhu tega paragrafa delovali v varstvo za nasaditev odločenih delov gozda z napravo trdnih ograj.

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. januarija.

Volilna reforma v dolnjeavstrijskem deželnem zboru je pokopana, ker večina nikakor ne pritrdi predlogu manjšine, brez poslednje pa potrebna kvalifikovana večina ni mogoča. Vladi in liberalni stranki prijazni listi že strašijo z razpustom deželnega zbora. Pri novih volitvah bi v več krajih stranki, ki sta v koaliciji drug drugo podpirali, si nasprotovali in tako bi krščanski socialisti zgubili mnogo mandatov. Posebno na Dunaju bi protisemitje mnogo zgubili, ako jim zmerni konservativci le podporo odrekó. Dosedaj so tudi državni uradniki pri volitvah podpirali krščanske socialiste, ali pri novih volitvah bi jih najbrž ne, ako se ta stranka postavi tako v nasprotje k vladi. Pozicije liberalcev bi se znatno zboljšale, kar bi pač ne ostalo brez vpliva na daljši politični razvoj. Začelo bi polagoma zginjati sedanje krščansko socialno gibanje, ali bi pa zašlo še bolj na radikalno pot in se morda celo približalo socialni demokraciji. Na vsak način sedanji razvoj stvari nič dobrega ne obeta.

Praški mestni zbor. Mestna odbornika Jech in Březnovsky sta v poslednji seji hudo napadala policijo. Očitata sta jej, da se za varnost nič ne briga, temveč se bavi samo s političnimi stvarmi. Prebivalstvo praško je miroljubno in izjemno stanje zakrivila je samo policija. Březnovsky obžaluje, da pri debati o izjemnem stanju v državnem zboru ni bil prišel na vrsto, bode pa pri proračunski debati ožigosal postopanje praške policije. Govornik je zahteval, da bi mesto Praga tako dolgo državi nič ne plačalo za policijo, dokler je izjemno stanje. V Liberaci so policiji napravili prusko uniformo, in govornik misli, da bi tudi v Pragi lahko napravili policiji kako kozaško uniformo in stavi predlog v tem smislu. Podžupan Podlipny je pojasnil, da Praga plačuje državi na podlagi neke pogodbe 74.400 gld. za policijo, katera pogodba se pa jednostransko razrušiti ne more. Policija je pa državna in mesto torej ne more odločevati, kako naj bode uniformovana. Vzlic temu sta se Březnovskega predloga podpirala in izročila mestnemu svetu.

Staročehi so se zopet posvetovali o tem, bi li naj odložili mandate. Stališče Staročehov se je v deželnem zboru jako shujšalo, odkar so se začeli češki veleposestniki približevati Nemcem. Staročehi sedaj nimajo nobenih pravih zaveznikov. Nemcem se pa ne morejo tako približavati, kakor veleposestniki, ker bi potem bili ob vse zaupanje pri narodu. Mladočehi jih pa tudi nočejo podpirati, temveč bi jih najrajši izrinili iz političnega življenja. Staročehi so sklenili, da odložé svoje mandate, ako jih zapusté veleposestniki. Potem bodo Mladočehi sami zastopali češki narod v deželnem zboru. Lahko bodo pokazali, kaj znaó. Dosedaj so se navadno na to sklicevali, da bi bili že kaj dosegli, da jih ne ovirajo pri delovanju Staročehi. Tega izgovora potem ne bodo imeli. Zabavljali bodo pač na veleposestnike, kateri vlečejo z Nemci, ali baš to zabavljanje bode najboljši dokaz njih slabe politike, ko so s svojim zabavljanjem veleposestnike porinili v nemški tabor. Kot dobri politiki bi bili morali vedno poštevati politično stališče veleposestva.

Razpad ogerske državne stranke. Vpliv gibanja ogerskih katolikov se že kaže. Poslanci so začeli zapuščati vladno stranko. Zadnje dni so izstopili trije. Posebno je vzbudilo veliko začudenje, da je izstopil Anton Tibad, ki je devetnajst let bil v liberalnem klubu in je nekaj časa bil državni tajnik. Nadalje sta izstopila dr. Jožef Antonović in pa Ludvik Bornemisza. Prvi zastopa Terezijopol, v katerem mestu je bil prvi katoliški shod. V kratkem izstopijo še drugi. V Budimpešti se že govori o tem, da se liberalna stranka popolnoma razbije, kar pa seveda ni popolnoma verjetno. Liberalni listi so že jako potrti, tolažijo se s tem, da bode že toliko opozicijonalcov glasovalo za vladne cerkvene predloge, kolikor izstopi poslancev iz vladne stranke, in da začno tudi opozicijske stranke se cepiti, ko bodo morale zavzeti stališče proti vladni cerkveni politiki. Takemu cepljenju so se dosedaj izognile s tem, da niso še iz cerkvene politike napravile nobenega strankarskega vprašanja. Vsekako je izstop več članov hud udarec za vladu, ker gospodarska zbornica bi se udala samo, ko bi v zbornici poslancev bila za cerkveno predlogo zares velika večina.

Ruski minister Giers še vedno boleha in zopet se govori, da pojde za stalno v pokoj. Sedaj se zagotavlja, da bi bil naslednik njegov ruski ve

leposlanik v Parizu baron Mohrenheim. To bi bilo znamenje, da se Francija in Rusija še bolj zblížata, ker Mohrenheim je velik prijatelj Francozov. Seveda gotovega še ni nič o tem. O demisiji gosp. Giersa se je že neštévlnokrat govorilo.

V nemškem državnem zboru se je začela razprava o novem tobačnem davku. Prvi je državni zakladni tajnik grof Pasadowsky zagovarjal obdačenje tobaka. Po njegovem mnenju drugače ni mogoče pokriti stroškov za povečanje vojne. Proti predlogi se je odločno izrekel član katoliškega centra Fritze. S tobačnim davkom se uniči tobačna industrija. Poviša naj se rajši borzni davek in visoko obdači izdelovanje umetnega vina. Baron Stumm je zagovarjal vladno predlogo. Po njegovem mnenju se nevarnost za tobačno industrijo pretirava. Narodni liberalci Bassermann ni proti obdačenju tobaka, ali vladna predloga mu vendar ne ugaja. — Ze prvi dan se je videlo, da bode težko vladna predloga prodrla.

Cerkveni letopis.

Mariborska škofovina

šteje po svojem imeniku za leto 1894 skupaj 473 mašnikov, od katerih deluje 352 v dušoskrbju, 68 po šolah in drugih službah, 43 jih je pa vmirovljenih. Bogoslovcev štejejo 65; malih semeniščanov pa 64; cerkev in kapel 659, duš pa 493.607. Vseh 219 far je bilo nameščenih, kapelanij pa samo 140, praznih pa 52. Sedanji knez in škof dr. Mihael Napotnik imeli so že 53 prednikov na sedežu lavantinskih škofov; smrt pokosila je v starem letu 10 č. gg. mašnikov. R. i. p.!

Slovstvo.

„Hrvatski učitelj“, časopis za srednje i pučke škole. Dvakrat na mesec. Vlasnik, upravitelj: Prof. Karlo Matić; odgovorni vrednik: dr. Ivan Gjuranec. — Cena mu je 3 gld. na leto.

S tem naslovom izhaja v Zagrebu že 18. leto pedagoški list, ki si je pridobil obilo zaslug za hrvatsko šolstvo in učiteljstvo. Svoja načela imenovani list zopet letos v 1. broju ponavlja v članku: „O novoj godini“, veleč: „Prije sedemnaest godina je „Hrvatski učitelj“ istotako cijelj, da unapreduje uzgoj hrvatske mladeži u duhu kršćansko-katoličkom, a tu je svoju zadaću tijekom svoga opstanka vjerno izpunjavao. Zastupajući kršćanska odgojna načela „Hrvatski učitelj“ uvijek nastojao, da ih širi u duhu katoličke crkve, da ih kao jedina, koja po riječima božanskoga Spasitelja in nauke crkve vode do pravoga rezultata u uzgoju, brani od napadaja, a ujedno da odbija sve, što bi uzgoj naše mladeži i našega naroda moglo kreniti na krivu kolotečinu.“ — Vzgojesloven list s takim programom se sam najlepše priporoča; vreden je, da najde naročnikov tudi med Slovenci, ki nimamo nobenega pedagoškega lista s takim programom. Kako lepo bi se poleg „Slomškove glave“ čitala taka načela v „Učiteljskem Tovarišu“, a se ne smejo, ker se skuša vstrezati na vse strani, kar seveda ni mogoče.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. januarija.

(Slovensko gledališče.) Danes zvečer se predstavlja v deželnem gledališču „Premogar“, izviren igrokaz s petjem, spisal g. dr. Jos. Vošnjak. — Zbora, ki se pojeta med igro, uglasbil je skladatelj dr. Ipavie.

(»Südmark«): Iz Celovca: Naznanil sem Vam, da so tukajšnji, nemški dijaki dne 5 t. m. plesali v korist požrešne „Südmarke.“ Naplesali so jih celih — 60 gld. Koliko slovenskih kmetov se bode neki s tem denarjem pognalo z rodne zemlje?! V liberalnih krogih samih se je ta ples smatral za politično demonstracijo in mnogim uradnikom se je kratkomalo prepovedalo udeležiti se plesa! „Fr. St.“ se vjedajo, da so bili tukajšnji „dostojanstveniki“ pri plesu tako slabo zastopani. Kajpak je bila dvorana nališpana z — frankfurtaricami, ker brez teh pri nas ne gré! Druge nesreče ni bilo! —p.

(Na Ježici) je umrl dne 11. t. m. vrli poštenjak in obče spoštovani posestnik Valentin Strah, po domače Martinevec. N. v m. p.

(Kako potrebna je družba sv. Cirila in Metoda za Istro?) Italijansko šolsko društvo „Lega nazionale“ sklenilo je napraviti italijansko šolo v bužetski občini in sicer v okraju Hum, torej v izključno slovanskem kraju. Šolsko poslopje je bilo jeseni dovršeno in šolsko leto se je imelo pričeti z

novim letom. Za učitelja so dobili nekega laškega Tirolca, ki ne zna nobene hrvatske besede.

(Iredenta v Trstu se giblje.) Iz Trsta 11. jan.: Zadnje dni vzlasti 8. in 9. t. m. našli so v Trstu na mnogih krajih, vzlasti v poštnih škrinjah litografirane liste v italijanskih barvah z napisom: „Circolo Garibaldi Trieste“. — Radovedni smo, kakšne preiskave bo radi tega ukrenila gosposka. Najbrže, da ne bodo nikogar našli in vso stvar razbobnali po svetu kot igračo.

(Iz tržaške škoflje.) Č. g. Fr. Stefanutti je imenovan za župnika na Pazu v boljunski občini; č. g. Ljud. Zvaček za župnika v Goligoricci, č. g. Fr. Mujesan za župnika v Izoli. — G. M. h. Fleischer je imenovan kancelistom konzistorijalne pisarne. — V Pazinu je umrl č. gosp. Anton Klemenčič, ki je mnogo let deloval kot župnik v Lindaru.

(Koroške novice.) S Koroškega 12. jan.: V celovškem mestnem zboru se zdaj posvetujejo o novem mestnem statutu. — Dne 8. in 9. vršile so se dopolnilne volitve za trgovinsko in obrtno zbornico v Celovcu. Volilo se je 14 novih odbornikov. — V Celovcu mora hišni posestnik, ki dobi n. pr. 6085 gl. najemnine, plačati 2422 gl. stanarinskega davka, 927 gl. več, kakor v drugih koroških mestih. — V Volšberku ustrelil se je dne 8. t. m. huzar Gjurosovič. Zakaj?, se ne vé. — p.

(Potres — bolezen.) Iz Poljanske doline: Dne 9. t. m. ob 10. uri 4 min. dopoldne čutili smo zopet zemeljski potres. Čudno, v teku 34 dni je ta pri nas že tretji potres. Tudi se pripoveduje, da so čutili še več manjših potresov. — Snega imamo 13 cm. in zaporedoma devet oblačnih dni. — Tudi nadležna hripa našega kraja noče zapustiti; do polovice ljudi je že obiskala.

(Iz Prage), 8. januarja: Meseca decembra pr. l. se je umorilo v Pragi in najbližji okolici troje ljudi, pet jih je samomor poskusilo. Pretečeno leto pa sploh 101 samomor in 156 poskušanih. — V Plzau in Budjejevicah je našla policija mnogo listkov z rudečim tiskom. Vsebinska, veleizdajskega pomena, je bila adresirana „občanom vojakom“. V „Hamburger Nachrichten“ svetuje Bismarck, naj se anarhisti zapirajo, streljajo, obešajo itd., dokler je še moč na vojake se zanašati. Kakor se vidi, je anarhistom dobro znano, da so jim vojaki mnogo na potu, pridobiti jih je torej treba. — Največjo delavnost je kazala osrednja „Šolska Matica“ lansko leto. Dopisov in nakaznic je prišlo 8822, med tem, ko jih je prihajalo od leta 1881—1887 po 4180. Zato je bilo „Matici“ tudi možno napraviti štiri nove šole. Ima zdaj 78 šol s 141 oddelki, na kojih poučuje 156 učiteljev in 28 katehetov. — 25letni jubilej je praznoval katoliški list „Čech“. Ko so začeli „Národní Listy“ napadati cerkev in vero, je spoznalo nekaj duhovnikov — Hložek, Kmoch, Honejšek, dr. Višek i. dr., — da je treba katoliški list ustanoviti. Kapelan Drozd, sedajni profesor, se je ponudil za vrednika, in „Čech“ je začel izhajati. Leta 1869 je izhajal že trikrat na teden in imel več kot 1400 naročnikov. Kakih 200 naročnikov živi še, ki so „Čecha“ naročevali z dnem njegovega začetka. Zadovoljno se lahko ozira nazaj, delo, katero je storil, je veliko. Ali bi morda že bilo ustanovljeno društvo „Vlast“, ako bi „Čecha“ ne bilo? Ali bi izhajalo več manjših konservativnih listov, ako bi ne bil on pota delal? Naj le še za naprej vrlo deluje, in k njegovemu jubileju mu želimo mnogo novih naročnikov, kajti brez tega se težko uspešno deluje.

(Iz Dobrepolj:) V naši nadžupniji je bilo v pretečenem letu rojenih 136, umrlo jih je 88, poročeno pa je bilo 13 parov. — Dekletu, o katerem se je ravno pred letom jela širiti govorica, da ima znake zamaknenih oseb, vrnilo se je normalno stanje njenega zdravja. Pred kratkim je zadnjo nadležno občudovalko odgnala, rekši ji, da je ona najraje sama. — Z novim letom dobili smo tudi svojega dacarja, ki je prišel iz Planine. Pač ne bo mnogo posla imel, ako se bo vsaka ženitnina tako vršila kakor se je prva letošnja. Stroški za vso svatbinsko pojedino so obstali v tem, da so kupili 1 liter žganja in 3 hlebe kruha. Dasi nismo prijatelji žganja, vendar je taka skromnost in varčnost hvaljevredna.

(Koliko se na leto pokadi.) Po naših tobačnih tovarnah se v enem letu podela 560.000 do 570.000 metr. cent. tobaka. Narede pa vsako leto 6000 milijonov smodk, 2500 milijonov cigaret,

200.000 metr. centov navadnega cigaretnega tobaka in 30.000 metr. centov uosljača.

(Lepa žival.) Iz Olševka 9. jan.: Tukajšnji posestnik g. Jakob Kozelj je prodal v Kranju 8. t. m. prešiča jorčirskega plemena, ki je tehtal 327 kil. Ko je peljal prešiča v Kranj, je imel na cesti in v Kranju veliko število gledalcev, ki so prešiča občudovali. Kmetovalci, poprimite se tega plemena, vam ne bo žal.

(Trgovina z raki) je sedaj najbolj razvita okoli Gospiča na Hrvatskem. Preteklo poletje so odposlali na ondetni pošti 32.000 rakov, vrednih po 2—6 kr. Tudi iz Rusije se uvažajo raki v Avstro-Ogersko in Francosko. V Parizu velja polen vagon ruskih rakov 40.000 frankov. Tudi po naših vodah bi kazalo ruske rake vpeljati, ker jih kuga ne konča.

(V Gorici) dobili smo zopet gorko vreme, ki nam belo Gorico spremeni v blatno. Srečni Goričani vozili se bodemo lahko v čolnih v znanem goriškem blatu.

(Časnikarstvo.) Pravijo, da številke govoré! Če je temu res tako, potem naslednje številke o židovskem časništvu avstrijskem prav glasno kričé! Dunajska velika židinja „Neue Fr. Presse“ ima 50.000, „Extrablatt“ 50.000, „Neues Wiener Tagblatt“ 45.000, „Fremdenblatt“ 20.000 naročnikov itd., malone „infinitum“. V zadnjem času osnovali so bogati židje na Dunaju nov „politično-brezbarveni“ list „Neues „Wiener Journal“, ki šteje že več milijonov goldinarjev glavnice in nad 60.000 naročnikov. Dne 20. oktobra izšla je prva številka v 200.000 (!) iztisih in v tem številu se je list širom svetá razširjeval skozi tri tedne! Naročnike vabili so s premnogimi inserati, ogromnimi plakati in s polzkim gradivom. Na Dunaju razširjalo je list in ga vsiljevalo v družine 1500 za to najetih žensk, katerim se je reklo: katera nam pridobi 50 stalnih naročnikov, dobi to službo za stalno. Kajpak so se uboge ženske trudile, kar jim je bilo lahko, ker so večinoma pobirale tedensko naročnino po 20 kr. in mesečno po 85 kr.! In tako je kmalu narastlo število naročnikov neki na 63.000! Pač velik uspeh židovske predrznosti in agilnosti! — A kako je katoliško nemško časništvo avstrijsko? „Vaterland“ šteje 4000 naročnikov, 8 milijonov katoliških Nemcev ima samo 6 političnih dnevnikov, ki imajo vkup 10.000 naročnikov. Na 8000 katolikov pride v Avstriji 1 naročnik. V Nemčiji ima 18 milijonov nemških katolikov 272 listov (na 17 oseb en naročnik!). Te številke pač — govoré! Liga + 4.

(Svojega sina obstrelil) je po nesreči čuvaj A. Sörgo v Ronkah. Dne 9. januarja prišel je oče s polja domov s puško ter jo položil na tla. V tem se pa sproži puška in strel zadene 13letnega sina, ki se je učil pri mizi. Dečka so prepeljali v bolnico v Trst, mu odrezali nogo, a je kmalu na to umrl.

(Umrla) je dne 11. januarja prednica častitih Magdalenk v Radelci pri Bučki, čast. Jožefa Gottschalk, v 81. letu svoje starosti.

(Iz celovške škoflje:) Umrli je dne 5. jan. vč. g. B. Gradičnik, župnik v Bilčovsu. Porodil se je dne 10. jun. 1817 v Št. Ilju ob Dravi, bil v mašnika posvečen 3. avg. 1845. N. p. v. m. — Č. g. Iv. Drunecky, kaplan v Libeličah gre za provizorja v Bilčoves, č. g. R. Perné, kaplan v Svečah za kaplana v Libeliče.

(Usmiljeni bratje v Št. Vidu na Kor.) so leta 1893 v svoji bolnišnici oskrbovali 1225 bolnikov skozi 21347 dni. 715 je zapustilo bolnišnico čisto ozdravljenih, 267 zboljšanih, 27 neozdravljivih. Umrlo jih je 61, ostalo koncem leta v bolnišnici 55. Treba je bilo 116 operacij, 2000 osebam so se izdirali zobje, 700 oseb je mimogredé iskalo v bolnišnici pomoči. Med bolniki je bilo 23 luterancev: Korošcev 976, Kranjcev 55, Štajercev 36, Primorcev 28, Ogrov 19, Avstrijcev 12, Bavarcev 5, itd. Vsi bolniki, večinoma reveži so se zdravili brezplačno. Koliko premore požrtvovalna krščanska ljubezen!

(Iz vojaških krogov.) Rudolf baron Gall pl. Gallenstein, polkovnik kranjsko-primorskega bramborskega polka, je odlikovan z redom železne krone 3. vrste. Stotnik l. reda Karol pl. Andrioli je imenovan poveljnikom bramborskega batalijona št. 25.

(Razpisane službe.) V St. Lambertu je razpisana služba učitelja-voditelja s 4. plačilnim razredom in prostim stanovanjem; v Šmartnem pri Litiji 4. učiteljsko mesto. Za poštni in brzojavni urad na Igu se išče ekspedijent, kateri ima 380 gl. dohodkov, za vožnjo med Ljubljano in Igom pa dobi 550 gl. Kavejca pa znaša 200 gl.

(Amerikanci si znajo pomagati.) V poslaniški zbornici vašingtonski sedaj obravnavajo nov carinski zakon, kateri pa republikancem nikakor ni všeč. Večina izmed njih zato ne hodi v zbornico, katera je tudi navadno nesklepčna. Demokrat Huissier je tedaj predlagal resolucijo, naj se vsi tisti poslanci, kateri nimajo postavno dovoljenega odpusta, s silo pritirajo v zbornico. Dasi so republikanci proti tej resoluciji silno ropotali, jo je zbornica vendar vsprejela. — Ali bi pač tudi za našo dunajsko zbornico taka resolucija ne bila dobra, katera je navadno tudi zelo prazna, tako, da je poslanec Lueger že moral mesto poslancev — klopi nagovoriti, rekod: „Častite klopi.“

(Žalosten nasledek hripe.) Iz Sore dne 12. jan.: 50letni mož Jurij P., oženjeni gostač, stanujoč v Dragi, je imel hripo. Ker se ni kaj zmenil za to bolezen, mu je kri prišla v možgane. V noči od 10. na 11. t. m. jel je malo blesti. Zjutraj proti 6. uri ustane iz postelje v srajci in spodnjih hlačah in gre vun. Zena, ki je ravno kosilo kuhala, meneč, da gre k svoji potrebi, ga pusti. In ni ga nazaj. Ko se dan stori, gredó po sledu in kje ga najdejo? v vodi, v Sori mrtvega.

(Semnji po Slovenskem od 15. do 20. jan.) Na Kranjskem: v ponedeljek po nedelji sladkega Imena Jezusa v Novi vasi na Blokah: dne 17. jan. na dan sv. Antona v Zeleznicah, na Uncu, na Brezovici in v Cerkljah; dne 20. jan. v Kamniku, v Dolih in v Kočevju. Na Štajerskem: dne 15. jan. pri Sv. Filipu v Veračah; 17. jan. v Kapeli, v Petrovčah, v St. Petru; 20. jan. v Bučah, pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah, v St. Mohorju. Na Koroškem: dne 15. jan. v Št. Vidu, 20. jan. pri Sv. Heleni na Krki. Na Primorskem: dne 17. jan. v Bujah v Istri.

(Koledar za 3. teden l. 1894.) Nedelja 14. jan.: 2. po razgl. Gosp. evangelij: o ženitnini v Kani Galilejski; Ime Jezusovo. Ponedeljek 15. jan.: sv. Pavel pušcavnik. Torek 16. jan.: Marcelj, p. m. Sreda 17. jan.: Anton pušcavnik. Četrtek 18. jan.: sv. Petra stol v Rimu. Petek 19. jan.: Kanut. Sobota 20. jan.: Fabijan in Bostijan m. m. — Lunin spremin: Prvi krajec 15. jan. ob 1. uri 7. minut zjutraj. Solnce izide dne 15. jan. ob 7. uri 44. min.; zaide ob 4. uri 35. min.

Društva.

(Vzajemno podporno društvo.) Podpisani urad naznanja, da bode pisarna vzajemnega podpornega društva dne 17., 18., 19. in 20. t. m. zaradi sklepa letnih računov za stranke zaprta.

Urad vzajemno-podpornega društva v Ljubljani. (Družbi sv. Cirila in Metoda) so v peto postale pokroviteljice častite litijsko-šmartniške Slovenke dopošiljajoč te dni znesek 100 gl. — Čast tem izgledno domorodnim Slovenkam, koje bo ob tej pokroviteljni zastopala gospa Josipina Koblar.

(„Kmetijsko bralno društvo“ pri Sv. Luciji) si je izbralo za l. 1894 ta-le odbor: Predsednik je župnik Jos. Fabijan, podpredsednik je veleposestnik Ign. Kovačič, tajnik je krčmar Anton Mikuž, blagajnik je učitelj Josip Kenda, odbornika sta kapelan Bl. Bevk in posestnik Anton Vuga.

(Slavčeva maškarada) [na pustno nedeljo] bode izvestno tudi letos jedna najlepših predpustnih veselí. Pomnoženi odbor marljivo deluje v raznih odsekih, da bode letošnja maškarada vredna njene prednice; vsled mnogostranskega zanimanja nadejati se je, da jo bode celó prekosila. Slavna kranjska hranilnica dovolila je za ta večer svoje obširne prostore na starem strelišču, kjer se bode zbralo obilo lepih skupin in mask. Vabila pričela se bodo razpošiljati tekom prihodnjega tedna.

(Goriški Sokol) je imel dne 6. t. m. svoj redni občni zbor. V novi odbor so voljeni: Andrej Gabersček, tiskar, starosta; M. Poveraj, trgovec, podstarosta; Av. Janša, strojevodja goriške tiskarne, tajnik; I. Mušič, blagajnik in 3 odborniki. G. Gabersček je dosedaj tajnik dveh, podpredsednik tretjega, in odbornik četrtega društva, vodi celo tiskarno, ter izdaja 3 liste, in je sedaj izbran za predsednika petega društva. Le žal da pri tem zastajajo druga važna vprašanja. O gospodarskem in obrtnem društvu, o katerem se je ob svojem času toliko bobnalo, sedaj ni duha ne sluha. Gospoda so preobloženi z delom. A s samimi veselíci, gospoda, slovenstva ne rešimo.

Telegrami.

Celoveo, 13. januarja. Včeraj je v deželnem zboru Kirschner kritiziral preloženo humberško cesto; Einspieler je pa dobro označil odkritje Schmidtovega spomenika.

Dunaj, 13. januarja. Državno sodišče je odločilo, da se z odlokom ministerstva notranjih stvari, s katerim se je prepovedalo, osnovati katoliško akademsko društvo „Danico“ na Dunaju, ni prikršila pravica snovanja društev. V utemeljevanju se naglašajo, da bi bila iluzorična pravica in dolžnost oblastev, nadzorovati društvo, ko bi bil poslovni jezik kak drugi, kakor postavni uradni jezik oblastev prve instance.

Brno, 12. januarja. Poslanec Svožil je izstopil iz mladočeške stranke.

Pariz, 12. januarja. Challemel-Lacour je zopet voljen predsednikom senata.

Peterburg, 12. januarja. Na železnici Moskva-Rjazan sta trčila dva vlaka. 14 potnikov je mrtvih in 32 ranjenih.

Palermo, 13. januarja. Razglasil se je ukaz, kateri prepoveduje uvoz strelnega orožja na Sicilijo in prebivalstvo pozivlje, da orožje izroči policiji. Dosedaj izdani orožni listi niso več veljavni. Prestopki proti prepovedi orožja se bodo kaznovali s šestmesečno do dveletno ječo.

Tovarna za svileni blago G. Henneberg (e. in kr. dvorni založnik) v Curihu (Zürich) razpošilja naravnost zasebnikom, črno, belo in barvasto svileni blago od 45 kr. do gl. 11.65 meter, — gladko, progasto, karirano, vzorčasto, damasti itd. (kacih 240 različnih baž in 2000 različnih barv, desinov itd.) vozine in carine prosto. Vzorec obratno. — Pisma veljajo 10 kr. in poštna karta 5 kr. v Švico. 9 (1 19—1)

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v m	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	747.4	—15.4	brezv.	megla	
2. u. pop.	747.1	—8.0	sl. zah.	jasno	0.00
9. u. zveč.	748.2	—12.2	sl. zah.	oblačno	
Srednja temperatura —11.9, za 93 pod normalom					

Umrli so:

11. januarja. Marija Cvar, delavčeva hči, 7 mesecev, Ulice na grad, 4. Menimphis,

V bolnišnici:

9. januarja. Meta Windiš, delavčeva žena, 54 let, Paraplegia.

10. januarja. Jernej Petrič, strojarški pomočnik, 34 let, Ulcus ventriculi.

10. januarja. Berta Kokalj, cestarjeva žena, 29 let, Sepsis post abortum.

11. januarja. Gašper Papež, mizar, 36 let, jetika.

11. januarja. Franc Čertanc, delavec, 36 let, plućnica

Tuji.

11. januarja.

Pri **Maliču**: Geiringer, Wagner, Eger, Singer z Dunaja. — Pick iz Budimpešte. — Leiss, trgovec iz Gablonca. — Braune iz Kočevja. — Pl. Scalla iz Beljaka. — Venier inženier iz Brna. — Br. Boilon iz Bleda.

Pri **Slonu**: Lasch, Boskoviss, Walter, Rosanis, Verbancić z Dunaja. — Hafner iz Zagorja. — Sliver iz Selc. — Perko s soprogo iz Levova. — Racas s soprogo iz Višnje gore. — Križaj iz Sv. Petra.

Pri **bavarskem dvoru**: Francišek Čukjati iz Št. Gottharda. — Bizjak iz Most.

Pri **Juznem kotlovodu**: Jean Kolbesen iz Kočevja.

Velika zaloga vina.

Dominik Trojanšek,

veliki posestnik,

v Gorici, Via Municipio št. 8,

priporoča se posebno čast, duhovščini in drugim gospodom, ki želé imeti v resnici **zanesljivo** 598 16—8

dobro vino

belo in črno. Vsem naročiteljem vina zagotavljam najnižje cene in najboljše blago. Imam izvrstno „rebulo“ iz gorške okolice, posebno dobro istrijsko vino „teran“ in posebno izvrstno „refoško“ v steklenicah iz l. 1889.

Pokušnja pošilja se prosto.

Natoni istrijski črni teran.

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,

za konje, rogato živino, ovce in prašiče itd.

Rabi se skoro 40 let z najboljšim vspehom večinoma po hlevih, ako živinice ne more jesti, slabo prebavljajo; zboljšuje mleko in nareja, da krave dajo več mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr. 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju kolén, otrpnenju v boku, v križu, otekanju nog, mehurjih na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 steklenic samo 4 gl.

Ta zdravila za živino se dobijo v 203 39

lekarni Trnkóczy-Ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Olepšave za razne prilike.

KAROL BIENIUS

sedaj na Dunaju, I., Singerstrasse št. II. Mezzanin.

Telefon 4929.

59 6—4

Najnižje tovarniške cene na debelo.

Novovrstne odsvitajoče olepšave

Velikanska novost! Zareče in kristalne kroglice in jajca po 12 kr. in dražje.

Naravnost vpeljani japonski lampijoni za božična drevesca, mično transparentni po 6 kr.

Čudovito se sukajoče kroglice po 3 kr., plodovi po 8 kr., orehi po 6 kr., jajca po 10 kr. in dražje, popolnoma obvit s srebrnimi nitkami.

Prekrasne novosti steklenih plodov in mičnih fantazijskih obeškov v jako lepo spreminjajočih se barvah. Narejene so tako, da se otroci ne poškodujejo, če se razbijajo. Karton z 12 kom. 30 kr. in dražje.

kakor angelji in zvezde za vrh drevesca kom. po 8 kr. in dražje. Plastični plavajoči božični angelji po 15 kr. in dražje.

Ceniki tisočernih lepih in najnovejših olepšav za božična drevesca zastoj.

Nikjer nimam podružnice.

Zdrav, čvrst dovolj izšolan deček sprejme se za

učenca

v tukajšnjo **špacerijsko prodajalnico**. Dečki z dežele, osobito taki, ki so se že učili kratek čas v trgovini in ki želé obiskovati tukajšnjo trgovinsko šolo, imajo prednost.

Natančnejše pové upravništvo »Slovenca«. 3-2 32

V najem se oddá

na novo zidana kovačnica

z vsem potrebnim orodjem in stanovanjem pod jako ugodnimi pogoji. 7 5—5

Več se izve pri lastniku A. Kobi-ju v Borovnici.

606 Vi ne kašljate več, če rabite 20-6

Kaiserjeve prsne bonbone

ki so dobrega okusa in lajšajo kašelj, hripavost, prsni in pljučni katar. — Pristne v zavitkih po 20 kr. ima gosp.

Viljem Mayr, lekarničar na Marijem trgu.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,

614 10—5 gospodom trgovcem

voščene zvitke in mēd

za prodajo v skafih po 15, 20, 40 kg težkih prav po ceni. Za čebelarje

izvrstni garantirani pitanec

v skatljah po 5 kg à kg 50 in 60 kr., skatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu.

Dobiva se **mēd v satovji in pitanec** v skafih po 20—40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža itd. prodaja raznovrstno **medenino** na jebelo in drobno.

Zaloga in prodaja

brinja in brinjevca

liter gl. 1.20, medeno žganje liter 1 gl., vse je lastni izdelek.

Kupuje tudi vsaki čas **mēd v panjih**, **sodčkah**, kakor tudi **vosek in suho satovje**, po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo

Oroslav Dolencec,

svečar in lektor, trgovina z medom i voskom, Ljubljana, Gledališčne ulice 10.

Podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočani **prsi sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi**. Železo, ki je v sirupu v lahki si privajajoči obliki, je jako koristno za **narejanje krvi**, raztopljive **fosforno-apnene soli**, ki so v njem, pa posebno pri **slabotnih otrocih** pospešujejo **narejanje kostij**. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred po-

naredbami, ki se

pojavi o pod enakimi ali podob-

nimi imeni, a so **vendar posvoji**

sestavi in svojem učinku po-

polnoma različne od našega origi-

nalnega 22 let obstoječega **pod-**

fosfornasto kislega apneno-

železnega sirupa. Zahteva naj

te soraj vselej **izrečno Herbabnyjev apneno-železni sirup**. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20—6 97 3 20

Osrednja razpošiljalnica za provincije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ **JULIJA HERBABNY-Ja**, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar, F. Prodram, M. Mizzam, drog.; v Brezavi: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovc; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Ormožju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Londonska kava

je prazena in zmleta iz prezrelih kavinih zrn, drobirja in odpadkov finih kavni vrst, kakor **Jawa, Ceylon, Domingo, Guatemala**, ki se nabere pri luženju in izbiranju v Angliji, ako finega okusa, aromatična in močna.

Ploščinaste pušice za poskušnjo

po 4 kilo čiste vsebine se pošiljajo po pošti proti povzetju gl. 4.80 že zacarinjene in poštne preste v vse kraje Avstro-Ogerske

60 15—11

R. MAITI v Kopru.

V. zvezek:

POVESTI

ANDREJ KALAN

je izšel ter se dobiva komad po 20 kr., po pošti 23 kr. v „Katoliški Bukvarni“ in „Katol. Tiskarni“ v Ljubljani.

Dobé se še II., III. in IV. zvezek.

Poziv!

Prodajalnica v obljudenem kraju našega mesta, katera ima tudi stanovanje, obstoječa že 33 let, odda se takoj v najem s pogojem, da dotičnik odkupi ondi nahajajoče se izgotovljeno blago proti gotovemu plačilu.

Izdelki te vrste zagotovijo pošten zaslužek, ker nimajo v Ljubljani tekmovalne konkurence.

Natančneje pové administracija tega lista. Vodnikove ulice 2 v Ljubljani. 31 3-2

Trgovski pomočnik,

izurjen špecerist in manufakturst, želi spre-
meniti službo. 36 1

Ponudbe pod A. G. upravnistvu tega lista.

Vizitnice

prporočá

Katol. Tiskarna.

**Stanarinske
knjižice**

za stranke
z uradno potrjenimi
določbami hišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razpredelbo za vpla-
čevanje stanarine, vo-
dovodne in mestne
doklade, dobé se ko-
mad po 15 kr., 10
komadov vkup 1 gld. v

Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Stev. 118

Razpis službe.

33 3-1

Pri deželnem knjigovodstvu v Ljubljani izpraznjena je služba

deželnega knjigovodje

z letno plačo 1400 gld., aktivitetno doklado 240 gld. in s pravico do štirih
vpokojnino nevestevnih petletnic po 100 gld. — Prošnje za to službo naj se
pravilnim potom

do 12. februvarja 1894

posljejo podpisanemu deželnemu odboru, morajo pa biti podprte z dokazili
o vsposobljenosti, o starosti, o znanju slovenskega in nemškega jezika v
govoru in pisavi ter o vseh drugih merodajnih osebnih razmerah prosilčevih.

Od deželnega odbora kranjskega.

v Ljubljani, dné 10. januarja 1894.

Naznanilo otvorjenja filijale trgo- vine z moko in priporočilo.

P. n.

Usojam si javljati cenjenim svojim dosedanjim naročiteljem, zlasti prečast.
duhovščini in stanovnikom vrhniškim in iz okolice, da sem otvoril

v četrtek dné 11. januarja t. l.

trgovino z moko na Vrhniki, v Golobovi hiši.

Priporočam se ob tej priliki vsem v obila naročila, zagotavljajoč uljudno
postrežbo z dobrim blagom, pošteno vago in nizko ceno.

Večja naročila vsprejemam in izvršujem kot doslej i nadalje

v Ljubljani, Križevniški trg šte. 1.

Velespoštovanjem

Ivan Fajdiga.

34 3-2

Pri zlatem drž.
jabolku.

J. Pserhofer

Zum goldenen
Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, so
staroznano zdravilno sredstvo. — Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene,
mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrst-
nega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 15 kroglicami
21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanej pošiljavi po po-
vzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto pošiljati: 1
zavoj kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji
4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Manj nego jeden zavoj
se ne more odposlati.) — Prosi se, da se zahtevajo izrecno J. Pserhoferja
kri čistilne kroglice in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na
navodilu za rabo stoječi imenski pečat J. Pserhofer in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s franko pošiljat-
vijo 65 kr. — Trpotčev sok proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd., 1 stekl.
50 kr. — Ameriška maža za protin, 1 lonček 1 gld. 20 kr. — Prašek proti po-
tenju nog, škatljica 50 kr., s frankovao pošiljati 75 kr. — Balzam za gušo,
1 flakon 40 kr., s franko pošiljati 65 kr. — Zdravilna esenca (Praške kap-
ljice), proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd., 1 stekl. 22 kr. — Angleški
čudezni balzam, 1 steklenica 50 kr. — Fijakarski prašek, proti kašlju itd.,
1 škatlja 35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr. — Tannochinín-pomada J. Pser-
hoferja, najboljšo sredstvo za pospeševanje las, 1 škatljica 2 gld. — Univerzalni
obliž prof. Stendel-a, sredstvo primerno ranam, oteklinam itd., 1 lonček 50 kr., s
s frankovano pošiljati 75 kr. — Univerzalna čistilna sol A. W. Bulrich-a,
domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu-
in inozemske farmacevtilne specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na
zahtevanje točno in po ceni preskrbé.

Pošiljatve po pošti zvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa
tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaz-
nici), je poština dosti nižja, nego pri pošiljatih s povzetjem.

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi 825 12-4

v Ljubljani pri G. Piccoli-ju.

Pristne čebelno-voščene

sveče, svečice in zvitke

priporočá preč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in
sl. občinstvu

najstarejša svečarna

650 64

Fr. Šupevec

v Ljubljani, Slonove ulice.

Velečastili duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam podpisana
svojo izborna zalogo mnogovrstnega blaga za vsakoršno

cerkveno obleko

dalje krasno in trpežno izdelane

mašne plašče, pluvijale, dalmatike, bandera,
zastave, baldahine in banderčke pred sv. R. Telesom.

Razno blago za cerkveno perilo, istotako že izgotovljeno, kakor: albe,
koretije, korporale in raznovrstne rutice imam vedno v veliki izbiri v zalogi.

Naročila na vezenje izvršujem točno ter preskrbim zameno, popravo
in prenovljenje starega cerkvenega orodja.

V zalogi imam tudi pasarske cerkvene izdelke, n. pr.:

monštrance, svetilnice, križe, svečnike,
kelihe, lestence itd.

ter izvršim naročila pošteno, točno in po primerno mogoče nizkej ceni.

Velečastitim naročnikom

veselo, srečno novo leto!

Velespoštovanjem

624 12-6

ANA HOFBAUER v Ljubljani.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 620 26-5

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporočá svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih
in budilnih ur

in le dobre do najfineše kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specialitete in novosti žepnih nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

V letu 1838. v Trstu osnovana

e. k. privileg.

zavarovalna družba

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ,

katere

generalnega zastopa pisarne

so

na Dunaju

53 12-8

v družbini hiši, mesto, Weihburggasse št. 4,

in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih

avstro-ogerske države

zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi,

zavaruje po najnižjih cenah proti

požaru poškodbam pri prevaževanju in po toči, dalje člo-
veško življenje v raznih kombinacijah in proti zgubam pri
najemnini vsled požara ali razpoka.

Glavni zastopnik v Ljubljani: IVAN PERDAN.

Solidne, zložne
močne in
čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja
prva kranjska tvornica
za upogneno pohištvo
samo iz napojenega ma-
sivnega lesa.

Jos. Verbič-a

v Bistri,
pošta Borovnica.
(230 52-38)

Štev. 25.858
ex 1893

Razglas.

21 3-2

Pobiranje **pasjega davka za 1894. leto** pričelo se je s 1. ja-
nuvarijem letos in je plačati ta davek v okrožju ljubljanskega mesta od
vsakega psa, izimši one, kateri so za varstvo samotnih po-
sestev neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si najpozneje

do 1. svečana t. l.

preskrbe letošnje marke, katere se dobé pri mestni blagajnici proti plačilu

4 gold. a. v.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka se
lastniki psov opozarjajo, naj v pravem času vplačajo takso, ker
bode konjač od 1. svečana letos počenši, vse one pse polovil, ka-
teri se bodo na ulicah nahajali brez letos veljavne marke.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 2. januarja 1894.

Svetovni predmet. V vseh deželah sijajno uveden.

K Sargovo priznано neobhodno zobno čistilo KALODONT

(zdravstveno preskušen.)

**Jako praktičen na potovanjih. — Aromatično
osvežujoč. — Dobi se povsod.**

Da je dobro prebavljanje najvažnejše, ako hočemo ostati zdravi in se dobro
počutiti, je znano slednjemu, ali malo kdo pomisli, da je zato neobhodno treba
dobrih, zdravih zob. Star pregovor pravi: »Dobro prežvečeno, je na pol prebav-
ljeno«, in ta pregovor se ne more dovoljkrat ponavljati.

Dvorni zobni zdravnik, cesarski svetnik E. M. Thomas na Dunaju,
prof. dr. Koch, in druge znanstvene avtoritete, naposled dr. W. D. Miller,
profesor na zobozdravstvenem zavodu berlinskega vseučilišča v svojem delu:
»Mikroorganismen der Mundhöhle«, Leipzig, 1892, so spridevalno dokazali, da
se neprestano in v neverjetni množini delajo škodljive snovi v vlažnotopli
ustni votlini in se torej od tega nastajajočim večkrat jako nevarnim boleznim
moremo resno izogniti samo, če redno in vestno čistimo usta. Tesna zveza mej
spridenimi usti in spridenim želodcem se je z novčnimi preiskavami zanesljivo
konstatovala.

Voda sama pa vendar ne odstrani teh strupenih snovi. To se doseže
samo, če se rabi najbolje zjutraj in zvečer kako varovalno skrbno pripravljeno
in preskušeno zobno čistilo, za kakeršno se »Sargov Kalodont« občno priznava,
ki se vedno bolj rabi, danes ga rabijo že milijoni, kar pač dokazuje, kaže vred-
nosti je to sredstvo. Rousseau je rekel: »Ženska z lepimi zobmi ni nikoli grda.«
Če skrbimo za zobe, se ne ohrani le lepota smehljajočih ust, temveč zagotovimo
si, da ostanemo zdravi in se dobro počutimo do visoke starosti.

Potrdila povedanega, priznanja in naročilna pisma iz najvišjih krogov so
pridejana na vsakemu kosu.

**Svari se pred po zavitku podobnimi, varljivimi nič vrednimi
ponaredbami.**

* 635 (10-2)

Odlikovan s srebrno kolajno v Gorici 1891.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, cerkvenim
oskrbnistvom ter slavnemu občinstvu

pristne garantirane čebelno-voščene

sveče.

Voščene zvitke, sveče nižjih vrst za stransko
razsvetlavo v cerkvah in za pogrebe. Kadilo
lakrima, stenj in stekla za večno luč.

Za pristnost sveč, katere nosijo protokolirano tvorniško
znamko, jamčim s 100 gld. = 200 kron.

Nadejaje se obilnih naročil zagotavljam točno postrežbo
po mogoče nizki ceni.

Z odličnim spoštovanjem

J. KOPAČ, svečar

Solkanska cesta 9 v Gorici.

14 8-3

Odlikovan s srebrno kolajno v Gorici 1891.

Zaloga in zavod za izvršitev oblek za prečast. duhovščino

„pri rudečem križu“

623 52-4

Viljema Skarda

IV., Waltergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priporoča za zimo 1893/94:

Gorko zimsko obleko
za duhovnike

kot: Havelock, zimske
suknje, ovratnike k
plaščem, duhovniške
suknje, telovnike z
rokavi, zimske hlače
itd., dalje vsakovrstne
kožuhe za potovanje in
mestno uporabo, zimske
čepice, zimske roka-
vice itd. itd.

Liturgično opravo
natančno po cerkvenih
predpisih izvršeno:

birete, kolarje, naprs-
nice, vsakovrstne du-
hovniške čepice.

Paramente preskrbuje
po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz naj-
boljšega, trpežnega blaga,
natančno izdelano; neuga-
jajoče vzame se nazaj.

Wiener Gell.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago.
Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Stari trg št. 21 **Jakob Zalaznik** Stari trg št. 21

v Ljubljani

priporoča p. n. občinstvu in čestitim lastnikom in zakup-
nikom restavracij, krčem, gostiln in kavarn svojo

**bogato vsaki dan trikrat svežo zalogo
vsakovrstnih izdelkov spadajočih v**

pekovski oziroma sladčičarski obrt

Od 6. t. m. dalje dobivajo se vsaki dan tudi sveži,
slastni in ukusni

23 3-2

pustni krofi

Dunajska borza.

Dné 13. januarja.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 15 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 . 97
Zlata renta 4%, davka prosta	119 . 20
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96 . 70
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1037 . —
Kreditne akcije, 160 gld.	354 . —
London, 10 funtov strl.	124 . 50
Napoleonondor (20 fr.)	9 . 90 1/2
Cesarski cekini	5 . 87
Nemških mark 100	61 . 02 1/2

Dné 12. januarja.

Ogerska zlata renta 4%	116 gld. 90 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 . 65
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	145 . 50
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	160 . 75
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	195 . 50
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 . 50
4% kranjsko deželno posojilo	97 . 60
Kreditne srečke, 100 gld.	193 . 50
St. Genois srečke, 40 gld.	68 . —

4% srečke dunajske parobrodne družbe	139 gld. 50 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 . 60
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 . 50
Salmove srečke, 40 gld.	73 . —
Waldsteinove srečke, 30 gld.	48 . —
Ljubljanske srečke	24 . 50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 . 80
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. rt. v	2920 . —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109 . —
Papirnih rubeljev 100	133 . 12

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti do dosega kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.